

DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178617103>

УДК [343.1+341.3+347.513]”364”(082)

П80

Редакційна колегія:

Н. В. Глинська (головний редактор), Д. І. Клепка, А. А. Барабаш

*Рекомендовано до друку й поширення через мережу Інтернет вченою радою
Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України
(постанова № 5/5 від 29 жовтня 2025 року)*

Пріоритети кримінального судочинства та відновлення справедливості в контексті російсько-українського збройного конфлікту : матеріали круглого столу, м. Харків, 23 вер. 2025 р. : електрон. наук. вид. / [редкол.: Н. В. Глинська (голов. ред.), Д. І. Клепка, А. А. Барабаш]. ; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, Від. дослідж. проблем кримін. процесу та судоустрою. – Харків : Право, 2025. – 170 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178617103>. ISBN 978-617-8617-10-3

У збірнику висвітлено актуальні проблеми кримінального провадження, містяться результати дискусії за такими ключовими напрямками: 1) пріоритети в кримінальному провадженні в умовах збройного конфлікту: виклики та рішення; 2) механізм та шляхи відшкодування шкоди, завданої збройним конфліктом: національна модель та міжнародний досвід.

Розраховано на широке коло читачів, зокрема на науковців, викладачів, аспірантів, студентів юридичних закладів вищої освіти, фахівців у галузі права та всіх, хто цікавиться питаннями пріоритезації кримінального провадження.

УДК [343.1+341.3+347.513]”364”(082)

Матеріали викладено в авторській редакції з незначною коректурою. Відповідальність за їхню якість, достовірність, а також відсутність у них відомостей, що становлять державну таємницю та інформацію для службового користування, несуть автори.

© Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, 2025

ISBN 978-617-8617-10-3

ЗМІСТ

Авдєєва Г. К.

Роль криміналістичних технологій у розслідуванні злочинів
в умовах збройного конфлікту 6

Барабаш А. А.

Гармонізація публічних і приватних інтересів у кримінальному
провадженні крізь призму пропорційності та пріоритизації.. 10

Басиста І. В.

Елементи механізму відшкодування завданої росією шкоди
та відновлення України (продовження огляду)..... 15

Батиргарєєва В. С.

Пріоритети кримінального судочинства та відновлення
справедливості в контексті російсько-українського збройного
конфлікту як магістральні напрями системи запобігання
злочинності в Україні..... 21

Бобров Ю. О.

Військові суди як гарантія справедливості у кримінальних
провадженнях про військові злочини: проблеми їх створення
та діяльності 22

Богущий П. П.

Завдання кримінального провадження в умовах сучасного
збройного конфлікту та проблеми становлення системи
військової юстиції України..... 30

Гафич О. І.

Пріоритизація кримінальних проваджень як інструмент
забезпечення ефективності правосуддя.. 34

Геник В. М.

Окремі питання обмеження права власності особи на стадії
досудового розслідування 38

Глинська Н. В.

Щодо визначення критеріїв пріоритизації у кримінальному
провадженні 13

Демура М. І.

Проблеми реалізації засади non bis in idem у кримінальному
провадженні у справах щодо домашнього насильства 50

Дроздов О. М., Дроздова О. В.

Провокація в кіберпросторі після Helme v. Estonia: тест
пасивності, простір і процесуальні гарантії 55

Авдєєва Г. К.,

*к.ю.н., старший дослідник, завідувачка лабораторії
«Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі
зі злочинністю» Науково-дослідного інституту вивчення проблем
злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії
правових наук України*

РОЛЬ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Процес розслідування злочинів (в т.ч. – міжнародних) завжди має базуватися на наукових здобутках вчених-криміналістів, які здатні підвищити ефективність розслідування злочинів і скоротити їх терміни. Особливої актуальності розвиток криміналістичних технологій набув в умовах війни, коли щодня масово гинуть люди і руйнуються об'єкти інфраструктури. За таких умов технологізація криміналістики сприяє ефективному документуванню воєнних злочинів та збиранню доказів для міжнародних судових процесів.

Термін «технологізація» є похідним від слова «технологія» і означає раціональну організацію праці [1].

Криміналістична технологія – це сукупність теоретичних основ, які визначають головні принципи і етапи застосування методів і процедур у слідчій, судовій та експертній діяльності. Вона включає використання спеціальних технічних засобів, тактичних прийомів та методів розслідування злочинів. Головними функціями криміналістичної технології є системоутворююча, аналітична, управлінська та прогностична. Її реалізація відбувається через структуроване впровадження комплексу заходів під час розслідування правопорушень і судового розгляду, що сприяє ефективному збиранню, аналізу та використанню доказів [2].

Запровадження у процес розслідування злочинів сучасних технологій, які значно спрощують збір, зберігання та аналіз цифрових доказів, дозволяє швидше та ефективніше отримувати цифрову інформацію з електронних пристроїв [3]. Зокрема, у розслідуванні злочинів для зберігання та швидкого доступу до величезних обсягів інформації слідчі використовують існуючі цифрові бази даних та створюють власні. Це спрощує перехресний аналіз інформації та запобігає втраті доказів. Технології

документування забезпечують підвищену швидкість і точність в дослідженні великих обсягів даних автоматизованим способом, покращуючи їх візуалізацію та доступність для дослідників і більш ефективну класифікацію [4].

Важливе значення має цілісність та безпека цифрових доказів з моменту їх збирання до представлення в суді, прозоре зберігання і захист від фальсифікації та несанкціонованого доступу. Такі умови може забезпечити технологія блокчейн [5], яка переважно пов'язана з криптовалютами, але може застосуватися у кримінальних розслідуваннях для забезпечення надійного зберігання, перевірки та захисту цифрових доказів від несанкціонованих змін.

Комп'ютери використовуються як засоби створення та зберігання різного роду документації. Засоби цифрової криміналістики дозволяють встановити факт зміни змісту документа або дати його створення, відновити видалені раніше або приховані дані (електронні листи, текстові повідомлення, історію переглядів веб-сторінок, окремі файли) з комп'ютерів, смартфонів та хмарних сховищ (Dropbox Plus, Google Drive Premium або iCloud Drive). Окремі технології дозволяють здійснити пошук комп'ютерів й інших цифрових носіїв інформації та швидко обробити великі обсяги даних [6].

Смарт-годинники, фітнес-трекери та інші гаджети осіб є джерелом особистої інформації про їх власників, яка може слугувати доказами злочинних діянь при розслідуванні злочинів. Пошук відомостей про контакти підозрюваного (обвинуваченого) та потерпілого та іншої важливої доказової інформації може здійснюватися в інформаційно-телекомунікаційних системах.

На сьогодні в правозастосовній діяльності активно використовується штучний інтелект (ШІ) з метою зменшення суб'єктивності та запобігання помилок в інтерпретації даних, що покращує якість доказів у суді [3]. Під час розслідування злочинів слідчий може самостійно звернутися до однієї з систем ШІ з проханням побудувати алгоритм його майбутніх дій (план розслідування) за характеристикою певної слідчої ситуації.

Мовні моделі, що працюють на основі штучного інтелекту (наприклад, ChatGPT (Generative Pre-trained Transformer) або Llama (Large Language Model Meta AI)) дозволяють аналізувати великі обсяги доказової інформації у вигляді текстових даних, витягувати важливі факти з них та виявляти невідповідності у свідченнях та іншій доказовій інформації

[7]. Окремі вчені навіть зазначають, що у розслідуванні злочинів використовується багато алгоритмів машинного навчання, включаючи логістичну регресію для пошуку взаємозв'язку між певними формалізованими ознаками та ймовірністю певного результату [8].

Можливість III візуалізувати великі масиви даних (представляти їх у вигляді діаграм, графіків, карт та ін. візуальних форм) [8], дозволяє слідчому легко розуміти та інтерпретувати доказову інформацію та здійснювати її аналіз. Такими інструментами є Domo, Microsoft Power BI, Tableau, Polymer, Qlik, IBM Cognos Analytics та ін. [9]. Важливим для слідчого є й управління якістю та доказовою значимістю даних, виокремлених з великого масиву даних [10].

Під час проведення судово-медичної експертизи трупа альтернативою традиційного розтину є віртуальний розтин (віртопсія) – діагностична технологія на основі цифрових методів візуалізації (наприклад, комп'ютерної та магнітно-резонансної томографії) для виявлення та аналізу змін в організмі без проведення традиційного розтину [11]. Її переваги включають більшу точність, недоторканість доказів, можливість їх перегляду на будь-якому етапі кримінального провадження без необхідності повторення процедури. Віртопсія забезпечує детальну тривимірну візуалізацію анатомічних структур, що полегшує виявлення травм та більш точне визначення причини смерті [3].

Розвиток технології 3D-друку призвів до значного прогресу у відтворенні речових доказів [10]. 3D – копії об'єктів, пов'язаних зі злочинами, можуть бути використані в залі суду для їх візуальної презентації.

Для оптимізації процесу розслідування злочинів пропонуємо використовувати низку зазначених цифрових технологій, які дозволять оптимізувати процес розслідування злочинів в умовах війни, зробити його більш швидким, ефективним та об'єктивним.

Список використаних джерел:

1. Технологізація *Словник української мови у 20 томах*. 2010–2025. SLOVARonline. URL: <https://surl.li/bfcjrjz>
2. Авдеева Г. К. Технологізація криміналістики і судової експертизи : сутність і роль у судочинстві. *Питання боротьби зі злочинністю*. Харків : Право, 2025. Вип. 49. С. 112. DOI: <https://doi.org/10.31359/2079-6242-2025-49-108>

3. Chango X, Flor-Unda O, Gil-Jiménez P, Gómez-Moreno H. Technology in Forensic Sciences: Innovation and Precision. *Technologies*. 2024; 12(8):120. P. 6. DOI: <https://doi.org/10.3390/technologies12080120>
4. Carew, R. M.; Collings, A. J. 3D forensic science: An introductory statement from the members of the Forensic Capability Network (FCN) Visual Technologies Research Group (VTRG). *Forensic Imaging* 2023, 33, 200546. DOI: 10.1016/j.fri.2023.200546
5. Blockchain Technology. Clio: Legal Dictionary. URL: <https://www.clio.com/resources/legal-dictionary/blockchain-technology/>
6. Harsh, Rodrigues A. The Use of Technology in Modern Criminal Investigations (2025). *The Academic: International Journal of Multidisciplinary Research*. Volume 3, Issue 2. February 2025. DOI : <https://doi.org/10.5281/zenodo.15030412>
7. Ray, P. P. ChatGPT and forensic science: A new dawn of investigation. *Forensic Sci. Med. Pathol.* 2023, 20, 1–2. DOI:10.1007/s12024-023-00723-1
8. Zaiets O., Kononenko Y., Yeskov S. Machine Learning Models: Learning Algorithms in Crime Investigation. *Proceedings of the International Conference on Business, Accounting, Management, Banking, Economic Security and Legal Regulation Research (BAMBEL 2021)*. P. 108–113. DOI : 10.2991/aebmr.k.210826.019
9. Top 9 AI tools for Data Analysis in 2025. Domo. November 19, 2024. URL : <https://www.domo.com/learn/article/ai-data-analysis-tools>
10. Rawtani, D.; Mustansar Hussain, C. Concluding Notes: Future of Technology in Forensic Science. *Technology in Forensic Science*, 1.a ed.; Eds.; Wiley: Hoboken, NJ, USA, 2020; pp. 371–374. DOI : <https://doi.org/10.1002/9783527827688.ch19>
11. Arora, A. Future of Forensic and Crime Scene Science Technologies. In *Technology in Forensic Science*; Rawtani, D., Hussain, C. M., Eds.; Wiley: Hoboken, NJ, USA, 2020; pp. 357–370. DOI:10.1002/9783527827688.ch18